

GÖCSEJ KISTÁJ
LEVÉLBOGÁR FAUNÁJÁNAK ALAPVETÉSE
(COLEOPTERA: CHRYSOMELIDAE *sensu lato*)

POZSGAI Gábor¹

**Contribution to the knowledge of the leaf-beetle fauna of Göcsej region
(Zala county, South-Western Hungary) (Coleoptera: Chrysomelidae) —**

The Coleoptera fauna of Göcsej region is poorly known. The region situated as southwestern part of Zala county has got many different and mosaic habitats, that are in correlance with the species number of beetles. To have better results we tried to use different methods of collecting. By our study in this area occurs 120, mostly common, Chrysomelidae species. Two species (*Longitarsus bertii* and *L. longiseta*) desired mention as rare species. All collecting data and the biogeographical status of the species collected is given.

BEVEZETÉS

Magyarországon a XVII. században fellendülő természettudományi kutatások időszaka óta folynak intenzív bogárfaunisztikai vizsgálatok. E kutatások napjainkban főleg természetvédelmi célzattal, általában a hazai nemzeti parkok megbízásából történnek rendszeres és alapos vizsgálatokat biztosítva. Ennek ellenére máig akadnak szép számmal olyan tájak, területek, amelyek nem csak bogártani, hanem minden más állataxon tekintetében is teljesen felderítetlenek.

Ezen térségek közé tartozik Göcsej, amely a bogárkutatás szempontjából, még napjainkban is hazánk egyik „fehér foltja”. Míg a környező területek, mint az Alpokalja (ROZNER 1981, VIG 1996), az Őrség (VIG 1998), a Balaton környéke (SZÁSZINÉ 1998, 1999, SÁGHY & TÓTH 1999) meglehetősen kutatók, addig Göcsejnek csak a déli területeiről SZÉL & BÉRCES (1998) munkája nyomán, vannak adataink. Eredményeik lepkékről és bogarakra vonatkoznak, sajnálatos módon azonban egyetlen levélbogár fajról sem tesznek említést. Göcsejről bogarakkal foglalkozó monográfia nem készült. Nagylepkékkel (Lepidoptera: Rhopalocera) foglalkoznak UHERKOVICH (1978, 1979, 1983), CZIGÁNY & ÁBRAHÁM (2001) vizsgálatai. Megtalálható ezeken kívül még VIG (2001), a terület élővilágáról készült

¹ Veszprémi Egyetem, Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar
H-8361 Keszthely, Pf. 71., Hungary

összefoglaló munkája. Ezen a néhány elszórt publikált eredményen kívül más forrásra támaszkodni nem tudtunk.

E hiányt próbáltuk meg legalább részlegesen – a levélbogarak családjának faunisztikai feltárásával – pótolni.

GÖCSEJ KISTÁJ JELLEMZÉSE

Göcsej Magyarország DNY-i részén, a Zalai-dombság területén fekszik (Közép-Zalai-Dombság), közel az ausztriai és a szlovén határhoz, északon a Zala folyó Zalalövő–Zalaegerszeg közti szakasza, keleten a Felső-Válicka, délen az Alsó-Válicka, a Cserta és a Kerka, nyugaton a 86-os főút határolja. Tőle nyugatra az Őrség, keletre Kemeneshát–Kemenesalja található. Területe kb. 650 km² (MAROSI & SOMOGYI 1990).

A felszín alaktanilag tagolt, változatos, elsősorban eróziós, deráziós völgyek által tagolt D–DNY-i irányba lejtő dombok és völgyközi háta alkotják. Dombvonulatai az Alpok keleti nyúlványának tekinthetők. Legmagasabb pontja a Kandikó (304 m).

Éghajlatát tekintve nagyrészt mérsékelt, de a déli részén meglehetősen hűvös, csapadékos, szubatlanti hatásnak kitett terület. Az alacsony hőmérséklet kialakításában az Alpok hatása is közrejátszik. Gyakori a völgyekben megülő, talaj menti köd. Hazánk napfényben egyik legszegényebb területe. Vegetációs időszak általában április közepétől október közepéig tart.

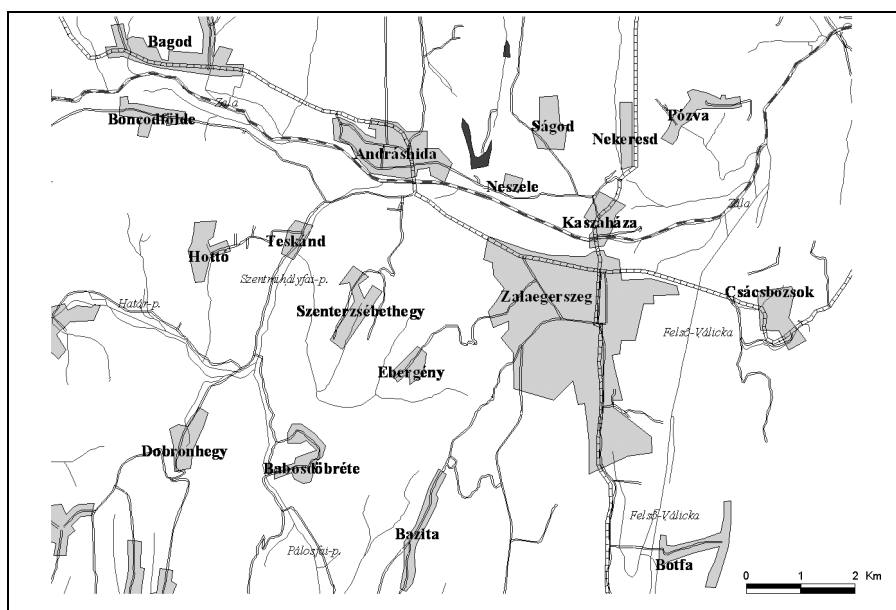
Talaja pleisztocén vályog vagy agyag alapkőzetten képződött pszeudoglejes barna erdőtalaj, illetve egyes területeken agyagbemosódásos barna erdőtalaj. A patak és forrásvidékekre jellemző az öntés réti talaj és a lápos réti talaj. A viszonylag sok csapadék ellenére a talajok vízellátottsága nem jó a rossz vízáteresztő-képesség miatt, ami az agyagfrakció magas arányának köszönhető. Gyakoriak a pangóvízes területek.

Mivel a terület nagy része a Zala vízgyűjtő területéhez tartozik forrásokban és folyóvizekben nagyon gazdag. A kedvező adottságok (sok keskeny, hosszú völgy) miatt sok a mesterséges, völgyzárógáttal épült halastó is.

Göcsej növényföldrajzi szempontból a Nyugat-dunántúli flóraidék Göcseji flóratartományába tartozik (PÓCS 1981). Átmenetet jelent a Dél-Dunántúl és Nyugat-Dunántúl között. Agyagos talaján korábban nagy kiterjedésű illír bükkösök (*Vicio-oroboidi-Fagetum*) borították, mára azonban ezek az intenzív mezőgazdasági tevékenység következtében erősen megfogyatkoztak. A terület vegetációja változatos képet mutat: a természetközelinek tekinthető bükkfoltok, a felhagyott kaszálók és a kultúrtájak mozaikosan váltják egymást. Alpokalji hatásként összefüggő erdeifenyvesek is előfordulnak. Sajnálatos módon egyre nagyobb szerephez jutnak a természetvédelmi szempontból nem kívánatos, adventív fajokból álló társulások is (Pl.: fehér akác */Robinia pseudoacacia/*, aranyvessző fajok */Solidago spp./*). A növénytakaró heterogenitásából következtethetünk az állatvilág sokszínűségéről. Állatföldrajzi szempontból a Praenoricum és a Praeillyricum faunajárás határán terül el, általában a másodikhoz sorolják (VARGA & RÁCZ 1996). A fauna összetételében balkáni, mediterrán és alpi hatások is érvényesülnek.

ANYAG ÉS MÓDSZER

Nem pusztán állat- és növényföldrajzi megfontolásból, hanem történelmi tények, néprajzi kutatások alapján azonban Göcsejhez némiképp több település tartozik, mintha azt csak földrajzi határai alapján szemlélnénk. Pontos határa nem húzható meg egyértelműen, ezért soroljuk fel az ebben a dolgozatban a tájegységhez számított településeket (1. ábra). Gyűjtéseink során 67 települést és környékét vettük figyelembe: Babosdöbréte, Bak, Baktüttös, Bánokszentgyörgy, Barlahida, Becsvölgye (Barabásszeg), Bocsfölde, Boncodföldre, Böde, Bucsuta, Csertalajos, Csonkahegyhát, Csömödér, Dobronhegy, Gellénháza, Gomboszeg, Gutorföldre (Náprádfa), Hernyék, Hottó (Zalaszenthályfa), Iborfia, Iklódbördöce, Kálócfa, Kányavár, Kávás, Keménfa, Kerkabarabás, Kissziget, Kozmadombja, Kustánszeg (Parasza), Lasztonya, Lickóvados, Mikekarácsonyfa, Milejszeg, Nagylengyel, Németfalu, Nova (Zágorhida), Oltárc, Ormándlak, Ortaháza, Páka (Dömefölde), Pálfiszeg, Petrikeresztúr, Pórszombat, Pördefölde, Pusztaapáti, Pusztaederics, Pusztamagyaród, Pusztaszentlászló, Salomvár, Sárhida, Söjtör, Szécsisziget, Szentkozmadombja, Szentlisló, Szentpéterföldre, Szilvágy, Teskánd, Tófej, Tormaföldre, Várföldre, Zalabaksa, Zalacséb, Zalaegerszeg (Andráshida, Bazita, Botfa, Ebergény, Kökényesmindszent, Szentersébethegy, Vorhota, Zalabesenyő). Zalaegerszegt egy településként kezeltük, habár agglomerációjának több pontjáról is vannak eredményeink (2. ábra). A fent említett települések legtöbbször környékéről származnak adataink, gyakran több gyűjtési területről is.

2. ábra. Zalaegerszeg és agglomerációi

Lehetőségeinkhez mérten megpróbáltuk a legváltozatosabb gyűjtési módszereket alkalmazni, és minél több élőhelyről gyűjteni. Leggyakrabban használt módszereink a fűháló, a talajcsapda, a rostálás, a vízi hálózás és az egyeléses gyűjtés voltak (KASZAB 1962a; SOUTHWOOD 1984).

A gyűjtött állatok tartósítása 70 V/V %-os etil-alkoholban történt, kivéve a talajcsapdával fogott egyedeket, amelyek a konzerválószerként is funkcionáló etilén-glikolban maradtak.

A határozást DOGUET (1994), KASZAB (1962b); KIPPENBERG & DÖBERL (1994); KUHN (1912) és MOHR (1966) munkái alapján végeztük. A nőstény egyedek határozási nehézségei miatt több, az *Altica* genuszba tartozó (*Altica* sp.) egyed biztos faji szintű identifikálása nem volt lehetséges, de a morfológiai bélyegek alapján nem az *Altica oleracea* (Linnaeus, 1758) fajjal volt dolgunk. Hasonló nehézségek adódtak az *Oulema melanopus* (Linnaeus, 1758) – *Oulema duftschmiedi* (Redtenbacher, 1847) fajkomplex nőstény egyedeinél is.

Az egyes fajok biogeográfiai besorolásához KASZAB (1962b), BIONDI (1996) és ROZNER (1992) munkáit vettük alapul. Az *Altica* genuszba tartozó egyedek esetében az *Altica oleracea* faj jellemzőit vettük figyelembe.

Manapság egyre elfogadottabbá válik az a nézet, hogy a korábban monofiletikusnak tartott levélbogarak családja valójában több, egymással párhuzamos fejlődésű családként kezelendő (REID 1995). Munkánkban azonban a Chrysomelidae családot még egységesen kezeltük, SEENO & WILCOX (1982) rendszere alapján osztottuk alcsaládokra.

EREDMÉNYEK

A vizsgált területről 41genusz 120 faját sikerült kimutatni. A megtalált fajok döntő többsége hazánkban nem számít ritkaságnak, általában domb- és alacsony hegyvidékre jellemző élőhelyi igényekkel rendelkeznek (KASZAB 1962b; VIG 1996).

Faunisztikai érdekességként kiemelkedő a hazánkban másodszor kimutatott *Longitarsus callidus* Warchalowski, 1967 és *Longitarsus bertii* Leonardi, 1973. Ritkaságszámba megy a *Longitarsus longiseta* Weise, 1889 is, amely hazai előfordulásáról irodalmi adataink alig vannak (KASZAB 1962b).

Állatföldrajzi szempontból az általunk talált levélbogár fajokat négy nagy elterjedési típusba sorolhatjuk:

Palearktikus-euro-szibériai elterjedésű fajok: nem bevándorlás útján érkeztek a Kárpát-medencébe, az el nem jegesedett sztyepp-erdőssztyepp területeken a Würm glaciális ideje alatt is megtalálták életfeltételeiket. A hazai levélbogár fajok nagy része ide tartozik, az általunk talált fajok 69,49%-át ebbe a csoportba sorolhattuk. Alcsoportjai:

Eurázsiai	Holarktikus
Euro-afrikai	Kelet-palearktikus
Euro-szibériai	Nyugat-palearktikus
Euro-turáni	Palearktikus

Mediterrán és ponto-mediterrán elterjedésű fajok: déli, mediterrán területekről bevándorolt fajok. A hazai faunában nagy arányban vannak jelen, az éghajlat melegedésével egyre több, ebbe a csoportba tartozó faj kerül elő. A gyűjtött fajok 21,19%-a tartozik ide. Alcsoportjai:

Holomediterrán	Ponto-mediterrán
Kelet-mediterrán	Pontusi
Közép- és dél-európai	Turano-mediterrán
Mediterrán	

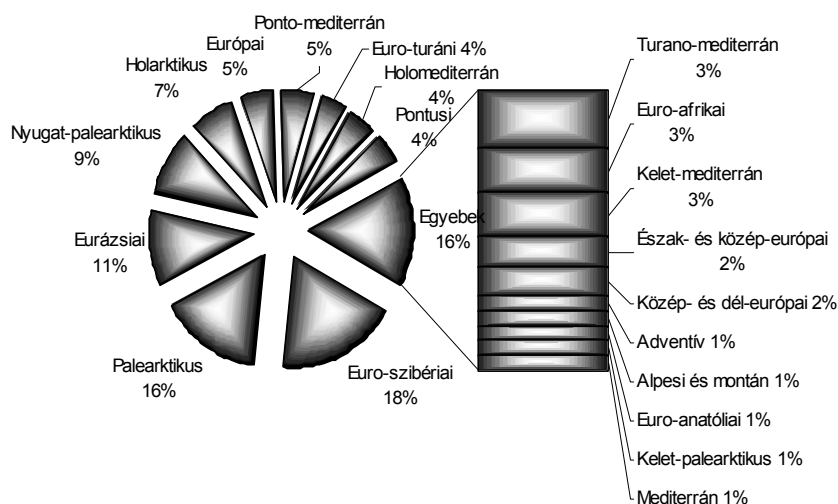
Európai elterjedésű fajok: az utolsó jégkorszak ideje alatt bevándorolt északi, hidegkedvelő fajok, a Kárpát-medencébe az eljegesedés elől menekültek. Magyarországon elsősorban hegy- és dombvidéken jellemző csoport. Az Alföldön arányuk kicsi. A mi gyűjtéseinknek mindössze 8,47%-át teszik ki. Alcsoportjai:

Alpesi és montán	Euro-anatóliai
Észak- és közép-európai	Európai

Behurcolt, vagy adventív elemek: hazánkban nem őshonos, más állatföldrajzi régióból, emberi behatásra bekerült fajok. Esetünkben egyedül a burgonyabogár (*Leptinotarsa decemlineata* Say, 1824) sorolható ide (0,85%), de itt kell megemlíteni, hogy nem megerősített szóbeli közlés alapján már megtalálható a szintén Amerikából származó *Diabrotica virgifera virgifera* (Le Conte, 1858) is. Ez utóbbi faj bizonyító példány hiányában nem került fel a listára.

A levélbogarak, különösen a mono-, és oligofág fajok, erősen kötődnek tápnövényükhöz. Ebből a tényből következik, hogy a növényföldrajzi jellemzők, egyes flóraelemek megléte, vagy hiánya erősen befolyásolhatja a fauna összetételét. A növénytakaróra jellemző atlantikus, illír és dealpin fajok jelenlétével párhuzamosan a Chrysomelidae-faunában is számos nedvességkedvelő hegy-, és dombvidéki fajt találunk.

A fajok nagy többsége az euro-szibériai, palearktikus és eurázsiai elterjedési típusba sorolható. A gyűjtött anyagban közepesen elterjedtek az nyugat-palearktikus, holarktikus, európai és pontomediterrán fajok, míg alacsony számban találtunk euro-turáni, holomediterrán, pontusi, turano-mediterrán, euro-afrikai, kelet-mediterrán, észak- és közép-európai, közép- és dél-európai állatokat. Egy-egy fajjal képviseltették magukat az adventív, alpesi és montán, euro-anatóliai, kelet-palearktikus, mediterrán áreatípusok is (3. ábra).

3. ábra. Göcsej kistáj területén gyűjtött levélbogár fajok elterjedési típusai

A GYŰJTÖTT FAJOK LISTÁJA

DONACIINAE

Donacia aquatica (Linnaeus, 1758) — Kustánszeg: tópart, 1999.IV.30. — Eurázsiai elterjedésű hazánk nem túl gyakori faja. Tápnövényei *Glyceria*- és *Sparganium*-fajok.

Donacia cinerea Herbst, 1784 — Kustánszeg: tópart, 2002.VI.1. — Euro-szibériai faj, hazánkban elterjedt de nem gyakori. Tápnövényei a *Typha*-, *Phragmites*-, és *Sparganium*-fajok.

Donacia dentata Hoppe, 1795 — Barlahida, 2003.VII.9. — Euro-szibériai faj, Magyarországon többfelé előfordul, de nem gyakori. Tápnövényei az *Alisma*-fajok és a *Sagittaria sagittifolia*.

Donacia semicuprea Panzer, 1796 — Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Európai elterjedésű, hazánkban vízpartokon gyakran találkozhatunk vele. Tápnövénye a *Glyceria aquatica*.

Donacia simplex Fabricius, 1775 — Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Palearktikus elterjedésű. Hazánkban nagyon gyakori, tápnövényei *Glyceria*-, *Sparganium* és *Carex*-fajok.

Donacia vulgaris Zschach, 1788 — Kustánszeg: tópart, 2002.VI.1. — Előfordul egész Európában. Hazánkban *Typha*-, *Carex*- és *Sparganium*-fajokon gyakori. Eurázsiai elterjedésű.

Plateumaris affinis (Kunze, 1818) — Babosdöbréte, 2003.V.6. — Euro-afrikai faj, Magyarországon gyakori. Tápnövényei egyes *Carex*-fajok.

Plateumaris sericea (Linnaeus, 1758) — Kustánszeg: tópart, 1999.IV.30. — Eurázsiai elterjedésű, hazánkban is gyakori faj. Tápnövényei a *Iris*-, *Alisma*-, *Typha*-fajok illetve fűfélék.

CRIOCERINAE

Lema cyanella (Linnaeus, 1758) — Babosdöbréte, 2002.VII.1., 2003.V.6.; Kustánszeg: tópart, 1999.IV.30. — Eurázsiai elterjedésű faj, hazánkban mindenütt közönséges. *Cirsium*-fajokon él.

Oulema duftschmidi Redtenbacher, 1874 — Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.VIII.1. — Ökológiájáról keveset tudunk, valószínűleg hasonló az *O. melanopus*-hoz.

Oulema gallaeciana (Heyden, 1870) — Becsvölgye: Sólik, 1999.VII.8.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16.; Zalalövő, 2001.I.14. — Hazánkban gyakori euro-szibériai faj. Tápnövényei egyes *Cirsium*-fajok, de búzán is okozhat kárt.

Oulema melanopus (Linnaeus, 1758) — Babosdöbréte, 2002.IV.5., 2003.V.6.; Kustánszeg: tópart, 1998.V.29., 2003.IV.18.; Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.VI.14.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.IV.5.; Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29.; Zalalövő, 201.VII.10. — Egész Európában előfordul. Magyarországon közönséges. Fűféléken él, árpán, zabon, búzán kártevőként léphet fel. Nyugat-palearktikus áréával rendelkezik.

Crioceris asparagi (Linnaeus, 1758) — Kányavár, 2003.VI.25. — Nyugat-palearktikus elterjedésű. Hazánkban mindenfelé előfordul, közönséges. *Asparagus officinalis*-on károkat okozhat.

Crioceris duodecimpunctata (Linnaeus, 1758) — Zalaegerszeg, 2002.IX.1. — Pontusi faj, hazánkban gyakori, spárgán károsít.

Crioceris quinquepunctata (Scopoli, 1763) — Kányavár, 2003.VI.25.; Zalaegerszeg, 2002.IX.2. — Pontusi faj, hazánkban gyakori, spárgán károsít.

Lilioceris merdigea (Linnaeus, 1758) — Németfalu, 1999.VII.21. — Euro-szibériai elterjedésű, hazánkban a gyakori, elsősorban bükkösökben találkozhatunk vele, ahol *Convallaria majalis*-on, *Lilium*-, *Allium*-fajokon táplálkozik.

CLYTRINAE

Labidostomis longimana (Linnaeus, 1761) — Babosdöbréte, 2002.VII.1.; Barlahida, 2003.VII.9.; Becsvölgye: Barabácsszeg, 1999.VII.8.; Kányavár, 2003.VI.25.; Milejszeg: Jámi-patak völgye, 2002.VII.2.; Nova: Zágórhida, 2003.VII.9.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16.; Zalalövő, 2001.VII.10. — Egész Európában megtalálható, hazánkban fűféléken közönséges. Euro-szibériai elterjedésű faj.

Clytra laeviuscula Ratzeburg, 1837 — Becsvölgye: Barbácsszeg, Salomfa, 1999.VII.8.; Kustánszeg: Kemping, 1999.VII.1.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit,

2002.VI.16.; Zalalövő: ősgyep, 1997.VII.28. — Egész Európában, így hazánkban is közönséges. Fűzféléken táplálkozik. Eurázsiai elterjedésű.

Smaragdina affinis (Illiger, 1794) — Kustánszeg: tópart, 1994.IV.30., 1999.IV.30.; Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Euro-afrikai faunaelem, Magyarországon főleg a hegy- és dombvidéken elterjedt, az erdőszegélyek lombos fáin gyakori.

Smaragdina aurita (Linnaeus, 1767) — Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16. — Eurázsiai elterjedésű, hazánkban a hegy- és dombvidéken gyakori, a síkságon ritka. Tápnövényei a mogyoró, a fűz- és nyírfélék.

Smaragdina salicina (Scopoli, 1763) — Becs völgye: Sólik, 1999.VII.8.; Kustánszeg: tópart, 1998.V.21., 1998.V.29., 1999.IV.30., 1999.V.24., 1999.VII.1. — Eurázsiai elterjedésű faj. Hazánkban galagonyán és fűzféléken mindenütt közönséges.

Smaragdina xanthaspis (Germar, 1824) — Zalalövő, 2001.VII.10. — Kelet-mediterrán faj, hazánkban főleg a hegy- és dombvidéken elterjedt, az erdőszegélyek lombos fáin gyakori.

CRYPTOCEPHALINAE

Cryptocephalus biguttatus (Scopoli, 1763) — Kustánszeg: tópart, 1999.V.24., 1999.VII.1.; Németfalu, 1999.VII.21.; Zalalövő, 2001.VII.10. — Euro-szibériai elterjedésű, hazánkban elsősorban a hegy- és dombvidékek lakója.

Cryptocephalus bilineatus (Linnaeus, 1767) — Dobronhegy, 2002.VII.2.; Kustánszeg, 1998.VIII.1.; Nova: Zágórhida, 2003.VII.9.; Salomvár, 1999.VII.21.; Zalalövő, 2001.VII.10. — Egész Európában, így hazánkban is elterjedt és gyakori. Eurázsiai faj.

Cryptocephalus connexus Olivier, 1808 — Kányavár, 2003.VI.25. — Közép-, Dél- és Délkelet-Európában megtalálható faj. Magyarország nedves rétjein gyakori. Pontusi elterjedésű.

Cryptocephalus elongatus Germar, 1824 — Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Kelet-mediterrán elterjedésű, hazánkban a hegy- és dombvidékek rétjeire jellemző. Tápnövényei egyes *Sanguisorba*-fajok.

Cryptocephalus exiguus Schneider, 1792 — Babosdöbréte, 2002.VII.1. — Euro-szibériai faj, hazánkban a síkságok lápos helyein elterjedt, de nem gyakori. Tápnövényei a fűz és a nyír.

Cryptocephalus flavipes Fabricius, 1781 — Kustánszeg: tópart, 1998.V.29.; Zalalövő, 2001.VII.10. — Európaszerte elterjedt faj, hazánkban közönséges. Tápnövényei egyes *Salix*-fajok, de előfordul más lombos fákon is. Euro-szibériai elterjedésű faj.

Cryptocephalus janthinus Germar, 1824 — Babosdöbréte, 2002.VII.1. — Közép- és Dél-Európában előforduló faj, hazánkban a nedves területeken nem ritka. Tápnövénye a *Lysimachia vulgaris*. Euro-szibériai.

Cryptocephalus moraei (Linnaeus, 1758) — Nova: Zágórhida, 2003.VII.9.; Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.V.30. — Egész Európában megtalálható, Magyarországon közönséges. Tápnövényei egyes *Hyperacium*-fajok és a

szágon közönséges. Tápnövényei egyes *Hyperacium*-fajok és a *Sarothamnus scoparius*. Euro-szibériai.

Cryptocephalus ocellatus Drapiez, 1819 — Kustánszeg, 1999.VII.1.; Kustánszeg: Kemping, 1999.VIII.2. — Közép- és Délkelet-Európában fordul elő. Hazánkban a nedves területek gyakori faja. Tápnövényei különféle fűzfélék. Ponto-mediterrán.

Cryptocephalus pusillus Fabricius, 1777 — Babosdöbréte, 2002.VII.1. — Európai elterjedésű, Magyarországon nem gyakori, elsősorban a hegy- és dombvidékeken él, tápnövénye a tölgy, a fűz, a mogyoró, a nyír, a nyár és az éger.

Cryptocephalus sericeus sericeus (Linnaeus, 1758) — Becsvölgye: Sólik, 1999.VII.8.; Kányavár, 2003.VI.25.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16. — Egész Európában, így hazánkban is nagyon gyakori. Elsősorban fészkesen táplálkozik. Ponto-mediterrán.

Cryptocephalus transiens (Franz, 1949) — Babosdöbréte, 2002.VII.1.; Becsvölgye: Salomfa, 1999.VII.8.; Kustánszeg, 1999.V.29.; Kustánszeg: Pöndör, 2002.VII.2.; Zalalövő, 2001.VII.10. — Az közép-európai elterjedésű faj, amely hazánktól Németország keleti részéig, délen a Balkán-félsziget nyugati feléig, az Alpokban és a Pó-völgyében honos. Hazánkban gyakori, bár a Nagy-Alföld déli részén már ritkább (VIG 2005). Különféle, főleg sárgavirágú fészkeseken gyűjthető.

CHRYSOMELINAE

Leptinotarsa decemlineata (Say, 1824) — Becsvölgye, 1998.VII.5.; Gutorfölde, 2002.IX.10. — Adventív faunaelem, Európába a XIX. Század végén hurcolták be Amerikából. Magyarországról 1947-ben mutatták ki először (JERMY & SÁRINGER 1955). Napjainkban nagyon közönséges, elsősorban burgonyán károsít, de megtalálták már paradicsomon és más növényeken is.

Chrysolina fastuosa (Scopoli, 1763) — Becsvölgye: Sólik, 1999.VII.8. — Egész Európában elterjedt, Magyarországon is közönséges faj. Tápnövényei különböző árvasalánfélék. Eurázsiai áréájú.

Chrysolina graminis (Linnaeus, 1758) — Becsvölgye: Vörösszeg, 1999.VII.8.; Kustánszeg, 1999.V.29. — Észak- és Közép-európai. Hazánkban a nedves területek gyakori faja, Tápnövénye a *Chrysanthemum vulgare*.

Chrysolina herbacea (Duftschmidt, 1825) — Németfalu, 1999.VII.21.; Szentpéterföldre: tó, 2003.VII.30. — Ponto-mediterrán elterjedésű, hazánkban a nedves réteken *Mentha*-fajokon gyakori.

Chrysolina marginata (Linnaeus, 1758) — Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2003.X.13. — Nyugat-palearktikus, Magyarországon gyakori. Tápnövényei ernyősvirágzatúak.

Chrysolina polita (Linnaeus, 1758) — Becsvölgye: Pajzsszeg, 1999.IV.10.; Zalalövő, 2001.VII.10. — Palearktikus elterjedésű, hazánkban a nedves területeken gyakori. Tápnövényei *Mentha*-, *Glechoma*-, *Origanum*-, *Melissa*-fajok és a *Salvia pratensis*.

Chrysolina staphylea (Linnaeus, 1758) — Kustánszeg: Kemping, 1997.VII.25.; Kustánszeg: tópart, 1999.V.24. — Nyugat-palearktikus áréájú, Magyarországon a vizenyős területeken közönséges. Tápnövényei a *Mentha*-, *Melissa*-, *Ocimum*-félék.

Chrysolina sturmi (Westhoff, 1882) — Gutorföldre, 2002.IX.10.; Kustánszeg: Kemping, 1997.VII.25.; Németfalu, 1999.VII.21. — Euro-szibériai elterjedésű, hazánkban mindenütt gyakori Tápnövényei a *Galium*-fajok és a *Glechoma hederacea*.

Chrysolina varians (Schaller, 1783) — Kustánszeg, 1999.V.29. — Nyugat-palearktikus. Hazánkban elsősorban a hegyvidékekre jellemző, tápnövényei *Hyperacium*-fajok.

Gastrophysa polygoni (Linnaeus, 1758) — Babosdöbréte, 2003.V.6.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16.— Holarktikus elterjedésű, hazánkban *Polygonum*- és *Rumex*-fajokon közönséges.

Gastrophysa viridula (De Geer, 1775) — Becsvölgye: Sólik, 1999.VII.8.; Zalalövő, 2001.VII.10. — Egész Európában előfordul. Magyarországon közönséges. Tápnövényei különféle *Rumex*- és *Polygonum*-fajok. Holarktikus.

Phaedon cochleriae (Fabricius, 1792) — Zalalövő, 2001.VII.10. — Euro-anatóliai elterjedésű faj, amely Európában, így hazánkban is gyakori. Nedves területeken tápnövényei a *Nasturtium officinale*, a *Rorippa amphibia*, a *Veronica beccabunga* és a *Armoracia rusticana*.

Phaedon laevigatus (Duftschmidt, 1825) — Barlahida, 1999.VII.29. — Alpesi és montán elterjedésű, hazánkban gyakori. Tápnövényei *Galeopsis*-fajok.

Neophaedon pyritosus (Rossi, 1792) — Németfalu, 1999.VII.21. — Nyugat-palearktikus faj, hazánkban elterjedt és gyakori. Nedves területeken *Ranunculus*-fajokon él.

Prascuris glabra (Herbst, 1783) — Kustánszeg: tópart, 1999.IV.30., 1999.V.24. — Euro-szibériai előfordulású faj, Magyarországon a nedves területeken *Ranunculus*-fajokon él.

Prascuris junci (Brahm, 1790) — Kustánszeg, 1999.VII.1. — Kelet-palearktikus faunaelem, hazánkban a nedves, vizenyős területek gyakori faja. Tápnövényei a *Veronica beccabunga* és az *Anagallis aquatica*.

Prascuris marginella (Linnaeus, 1758) — Böde: kápolna, 2004.IV.22. — Euro-szibériai faj, hazánkban *Caltha palustris*-on és *Ranunculus*-fajokon él. A nedves rétek lakója.

Plagiodera versicolora (Laicharting, 1781) — Babosdöbréte, 2003.V.6.; Kustánszeg, 1999.VIII.2. — Egész Európában elterjedt. Hazánkban is, főleg nedves területeken nyár- és fűzféléken gyakori. Holarktikus áréájú.

Linnaeidea aenea (Linnaeus, 1758) — Becsvölgye: Sólik, 1999.VII.8.; Zalalövő, 2001.VII.10. — Holarktikus elterjedésű. Hazánkban nem ritka, elsősorban hegyvidéki faj. Tápnövénye az éger.

Chrysomela populi Linnaeus, 1758 — Becsvölgye: Sólik, 1999.VII.8.; Kustánszeg, 1999.VII.16. — Palearktikus elterjedésű faj, hazánkban mindenféle közönséges. Tápnövényei fűz- és nyárfélék.

Chrysomela saliceti (Weise, 1884) — Kustánszeg: Kemping, 1997.VII.25. — Euro-szibériai faj. Hazánkban a nedves területeken szórványosan előfordul. Tápnövényei fűzfélék.

Gonioctena fornicata (Brüggeman, 1873) — Zalaegerszeg: Egerszeghegy, 2003.VII.1. — Pontusi elterjedésű faj, hazánkban mindenütt gyakori. Tápnövényei pillangósok.

GALERUCINAE

Galerucella lineola (Fabricius, 1781) — Milejszeg: Jámi-patak völgye, 2002.VII.2. — Nyugat-palearktikus elterjedésű faj, majdnem egész Európában előfordul. Hazánkban közönséges. Tápnövényei a *Salix viminalis*, a *Coryllus avellana* és az *Alnus glutinosa*.

Galerucella nymphaeae (Linnaeus, 1758) — Szentpéterföldre: tó, 2003.VII.30. — Egész Európában elterjedt. Magyarországon előfordulása elsősorban a tápnövényeinek (*Nymphaea* spp.) jelenlététől függ. Nem gyakori. Holarktikus.

Galerucella pusilla (Duftschmidt, 1825) — Kustánszeg: tópart, 1998.V.29., 1999.IV.30. — Ponto-mediterrán elterjedésű. Hazánkban a nedves területeken sokfelé előfordul. Tápnövényei a *Lythrum salicaria*, a *Stachy palustris* és egyes *Veronica*-fajok.

Galeruca melanocephala (Ponza, 1805) — Babosdöbréte, 2002.VII.1. — Pontusi faunaelem, hazánkban leterjedt és nem ritka. *Rumex*- és *Polygonum*-fajokon él.

Galeruca pomonae (Scopoli, 1763) — Kustánszeg: Kemping, 1997.VII.25., 1999.VII.1. — Egész Európában, így hazánkban is közönséges. Fészkeseken táplálkozik. Holarktikus.

Galeruca tanacetii (Linnaeus, 1758) — Kustánszeg: tópart, 1997.VI.1. — Európa egész területén gyakori. Magyarországon közönséges. Erősen polifág táplálkozású (*Cardamine* spp., *Cirsium* spp., *Achillea* spp., *Chrysanthemum* spp. stb.) Holarktikus.

Agelastica alni (Linnaeus, 1758) — Becsvölgye: Sólik, 2000.VI.1. — Palearktikus elterjedésű, hazánkban égeren közönséges.

Phyllobrotica quadrimaculata (Linnaeus, 1758) — Barlahida, 2003.VII.9. — Euro-szibériai elterjedésű, Magyarországon a vizes élőhelyeken gyakran előfordul. Tápnövénye a *Scutellaria galericulata*.

Luperus xanthopoda (Schränk, 1781) — Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16. — Megtalálható Közép- és Dél-Európában, hazánkban közönséges. Tápnövényei elsősorban szilfélék. Turano-mediterrán.

ALTICINAE

Phyllotreta armoraciae (Koch, 1803) — Zalaegerszeg: Ebergény, 2002.V.10. — Holarktikus faj. Magyarországon mindenütt közönséges. Tápnövénye az *Armoracia rusticana*.

Phyllotreta atra (Fabricius, 1775) — Gutorföldre, 2002.IX.10.; Nova: Zágorkida, 2003.VII.9.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16. — Euro-turáni faj, egész Európában elterjedt. Magyarországon a káposztaféléken közönséges károsító.

Phyllotreta cruciferae (Goeze, 1777) — Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16. — Holomediterrán, a Skandináv-félszigetet kivéve egész Európában előfordul. Magyarországon közönséges. Keresztesvirágúakon táplálkozik.

Phyllotreta diademata (Foudras, 1860) — Kustánszeg, 1998.IV.29. — Holomediterrán, csaknem egész Európában előfordul. Magyarországon elterjedt és főleg a nedves területeken gyakori. Tápnövényei a *Neslia paniculata* és egyes *Rorippa*-fajok.

Phyllotreta nemorum (Linnaeus, 1758) — Zalaegerszeg: Ebergény, 2002.V.10.; Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Euro-szibériai elterjedésű faj. Egész Európában, Magyarországon is elterjedt és gyakori. Káposztaféléken él.

Phyllotreta nigripes (Fabricius, 1775) — Nova: Zágorhida, 2003.VII.9.; Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.IV.19. — Holomediterrán elterjedésű faj, Magyarországon mindenütt közönséges, keresztesvirágúakon károsít.

Phyllotreta undulata Kutchera, 1860 — Zalaegerszeg: Andrásbida, 1998.IV.24.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16.; Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Eurázsiai faj, Európában is, Magyarországon is elterjedt és közönséges. Jelentős káposztakártevő.

Phyllotreta vittula (Redtenbacher, 1849) — Babosdöbréte, 2002.VII.1., 2003.V.6.; Nova: Zágorhida, 2003.VII.9.; Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.VIII.1.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.IV.5., 2002.VI.16.; Zalalövő, 2001.VII.10. — Az egész palearktikus régióban nagyon elterjedt. Magyarországon ez a nem leggyakoribb faja. Tápnövényei nem csak keresztesvirágúak, hanem gabonafélék is. Palearktikus.

Aphthona nonstriata (Goeze, 1777) — Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Euro-szibériai elterjedésű, Magyarországon, a nedves területeken közönséges, tápnövénye az *Iris pseudacorus*.

Aphthona venustula Kutchera, 1861 — Zalaegerszeg: Ebergény, 2002.IV.1. — Észak- és közép-európai faj, hazánkban a hegy- és dombvidékeken gyakori. *Euphorbia*-féléken táplálkozik.

Longitarsus ballotae (Marsham, 1802) — Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.IV.5. — Ponto-mediterrán elterjedésű, Magyarországon főleg a domb- és az alacsonyabb hegyvidékeken gyakori. Tápnövénye a *Ballota nigra* és a *Marrubium*-félék.

Longitarsus bertii Leonardi, 1973 — Babosdöbréte, 2003.V.6. — Turano-mediterrán elterjedésű, nedves élőhelyigényű faj. Oligofág, tápnövényei *Mentha*- és *Teucrium*-fajok.

Longitarsus callidus Warchałowski, 1967 — Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Közép-ázsiai, európai faj, hazánkban másodszor került elő, első gyűjtési helye Csáfordjánosfa: Csáfordi-erdő (VIG 2002). Tápnövényei valószínűleg a *Lysimachia vulgaris* és egyes *Teucrium*- és *Stachys*-fajok.

Longitarsus foudrasi Weise, 1893 — Zalaegerszeg: Ebergény, 2002.VI.20. — Holomediterrán elterjedésű, hazánkban elsősorban a síkságon és a dombvidéken megtalálható faj. Tápnövényei elsősorban *Verbascum*-félék.

Longitarsus linnaei (Duftschmid, 1825) — Babosdöbréte, 2003.V.6.; Kustánszeg: tópart, 2003.IV.18. — Ponto-mediterrán faj, Magyarországon elterjedt és gyakori. Tápnövénye a *Symphytum tuberosum*.

Longitarsus longiseta Weise, 1889 — Babosdöbréte, 2003.V.6.; Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Palearktikus elterjedésű, hazánkban nagyon ritka faj. Eddig csak néhány irodalmi adata ismeretes (Kaszab 1962b). Tápnövényei valószínűleg egyes *Plantago*- és *Veronica*-fajok.

Longitarsus luridus (Scopoli, 1763) — Babosdöbréte, 2002.IV.5., 2003.V.6.; Kányavár, 2003.VI.25.; Nova: Zágorkhida, 2003.VII.9.; Zalaegerszeg: Bazita, 2002.IV.5.; Zalaegerszeg: Ebergény, 2002.IV.1., 2003.VIII.1.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.IV.5. — Csaknem egész Európában előfordul, hazánkban főleg a nedves területeken közönséges. Polifág táplálkozású (*Ranunculus* spp., *Pulmonaria* spp., *Symphytum* spp., *Mentha* spp. stb.). Nyugat-palearktikus áréájú.

Longitarsus lycopi (Foudras, 1860) — Babosdöbréte, 2002.IV.5., 2003.V.6.; Zalaegerszeg: Ebergény, 2002.VI.16. — Hazánkban gyakran előforduló palearktikus elterjedésű faj. Tápnövényei a *Lycopus europaeus*, a *Satureja vulgaris* és egyes *Mentha*-fajok.

Longitarsus melanocephalus (De Geer, 1775) — Nova: Zágorkhida, 2003.VII.9. — Nyugat-palearktikus faj, hazánkban mindenütt közönséges. Tápnövényei *Plantago*- és *Silene*-fajok.

Longitarsus nasturtii (Fabricius, 1792) — Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.VIII.1. — Euro-szibériai, Közép- és Észak-Európára jellemző faj, hazánkban a nedves területeken közönséges. Különböző érdeslevelűekkel táplálkozik.

Longitarsus nigrofasciatus (Goeze, 1777) — Babosdöbréte, 2002.VII.1. — Turano-mediterrán áréájú faj, hazánkban többféle előfordul és nem ritka. Tápnövényei *Verbascum*- és *Scrophularia*-fajok.

Longitarsus pellucidus (Foudras, 1860) — Babosdöbréte, 2002.IV.5., 2002.VII.1.; Zalalövő, 2001.VII.10. — Turano-mediterrán, Szinte egész Európában előfordul, Magyarországon közönséges. Tápnövénye a *Convolvulus arvensis* és a *Calystegia sepium*.

Longitarsus pratensis (Panzer, 1794) — Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Euro-turáni elterjedésű, hazánkban mindenféle közönséges. Tápnövényei különféle *Plantago*- és *Chenopodium*-félék.

Longitarsus rubiginosus (Foudras, 1860) — Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.VIII.1. — Euro-szibériai elterjedésű, Európa középső felében él. Magyarországon a nedves, mocsaras területek egyik ritka faja. Tápnövénye a *Calystegia sepium*.

Longitarsus scutellaris (Rey, 1874) — Kányavár, 2003.VI.25. — Euro-szibériai faj, hazánkban ritka, általában hegy- és dombvidéki elterjedésű faj. Tápnövénye valószínűleg a *Plantago major*.

Longitarsus suturalis (Marsham, 1802) — Zalalövő, 2001.VII.10. — Euro-turáni áréájú, hazánkban elterjedt és nem ritka. Tápnövénye a *Lithospermum officinale*.

Altica sp. — Barlahida, 2003.VII.9. — Csak nőtény egyedeket gyűjtöttünk, emiatt a faji szintű határozást nem vállaltuk. A kozmopolita *Altica* genusz egész Európában elterjedt. Hazánkban közönséges, gyakran kártevőként léphet fel. A nem leggyakoribb faja az *Altica oleracea* (Linnaeus, 1758), azonban ezek az egyedek morfológiai bélyegek alapján más fajhoz tartoznak. Palearktikus.

Altica oleracea (Linnaeus, 1758) — Becsvölgye: Sólik, 1999.VII.8.; Kustánszeg: Kemping, 1999.VII.1.; Kustánszeg: tópart, 1999.IV.30.; Söjtör, 1998.VII.1.; Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Egész Európában, így hazánkban is elterjedt. Polifág, tápnövényei elsősorban a *Polygonaceae*, *Onagraceae* és *Rosaceae* családokból kerülnek ki. Palearktikus.

Lythraia salicariae (Paykull, 1800) — Babosdöbréte, 2002.VII.1.; Kustánszeg, 1999.V.29. — Euro-szibériai faj, hazánkban főleg a sík- és dombvidékek nedves élőhelyein fordul elő. Tápnövényei különböző *Lysimachia*-fajok. **Neocrepidodera ferruginea** (Scopoli, 1763) — Gutorföldre, 2002.IX.10.; Kustánszeg: tópart, 1998.VII.1. — Európai elterjedésű, polifág faj. Hazánkban elsősorban a síkságok nedves rétjein, üde erdei tisztások gyakori faja. Főbb tápnövénycsaládjai: *Poaceae*, *Borigonaceae*, *Fabaceae*, *Polygonaceae*.

Neocrepidodera transversa (Marsham, 1802) — Gutorföldre, 2002.IX.10.; Kustánszeg, 1999.V.29.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16. — Európai faj, hazánkban gyakori. Tápnövényei *Cirsium*-fajok.

Crepidodera aurata (Marsham, 1802) — Babosdöbréte, 2003.V.6.; Barlahida, 1999.VII.29.; Becsvölgye: Sólik, 1999.VII.8.; Kustánszeg: tópart, 1998.IV.26.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16.; Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Egész Európában gyakori palearktikus faj. Magyarországon fű- és nyárféléken közönséges.

Crepidodera aurea (Geoffroy, 1785) — Kustánszeg: tópart, 1998.IV.26.; Zalalövő, 2001.VII.10. — Palearktikus elterjedésű, Európa középső részén, Olaszország és a Balkán-félsziget északi részétől Észak-Németország vonaláig elterjedt. Magyarországon elsősorban a dombvidéken gyakori. Tápnövényei különféle *Salix*- és *Populus*-fajok.

Crepidodera fulvicornis (Fabricius, 1792) — Babosdöbréte, 2003.V.6.; Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Palearktikus áréájú, hazánkban mindenféle közönséges. Fű- és nyárféléken táplálkozik.

Epitrix pubescens (Koch, 1803) — Zalaegerszeg, 2003.V.9. — Egész Európában elterjedt palearktikus faj, Magyarországon is közönséges. *Solanum*-, *Lycium*- és *Hyosciamus*-fajokon táplálkozik.

Podagrica menetriesi (Faldermann, 1837) — Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16. — Euro-turáni faj, Európában elterjedt, hazánkban nagyon gyakori. Tápnövénye az *Althea rosae* és egyéb mályvafélék.

Mantura rustica (Linnaeus, 1767) — Kustánszeg: tópart, 1998.IV.2., 1999.IV.30. — Palearktikus elterjedésű, Magyarországon elterjedt, de nem gyakori. Leginkább a sík- és dombvidékek lakója. Tápnövényei *Rumex*- és *Polygonum*-fajok.

Chaetocnema aridula (Gyllenhal, 1827) — Babosdöbréte, 2002.VII.1.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16. — Palearktikus faj, hazánkban közönséges. Fűféléken él, gabonaféléken károkat okozhat.

Chaetocnema chlorophana (Duftschmidt, 1825) — Söjtör, 1998.VII.1. — Európa déli részein, és Észak-Afrikában elterjedt faj, Magyarországon a dombvidékek faj. Tápnövényei a *Calamagrostis epigeios* és az *Agrostis alba*.

Chaetocnema concinna (Marsham, 1802) — Babosdöbréte, 2002.VII.1.; Barlahida, 1999.VII.29.; Nova: Zágorkhida, 2003.VII.9.; Petrikeresztúr: Cserta-

völgy, 1999.VII.29.; Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.VIII.1.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16. — Eurázsiai elterjedésű faj, hazánkban mindenütt közönséges. Tápnövényei *Rumex*-, *Polygonum*-, *Rheum*-fajok, de kultúrterületeken répán is károsít.

Chaetocnema conducta (Motschulsky, 1838) — Babosdöbréte, 2002.VII.1., 2003.V.6.; Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.VIII.1. — Kelet-mediterrán áréájú, Magyarországon elsősorban az Alföldön elterjedt faj. Nedves élőhelyeken *Juncus*-fajokon és *Eleocharis palustris*-on él.

Chaetocnema hortensis (Geoffroy, 1785) — Becsvölgye: Sólik, 1999.VII.8.; Kustánszeg: tópart, 1999.V.24.; Nova: Zágorhida, 2003.VII.9.; Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.VIII.1. — Nyugat-palearktikus elterjedésű. Hazánkban közönséges, fűféléken, nemritkán gabonán él.

Chaetocnema tibialis (Illiger, 1807) — Zalaegerszeg: Ebergény, 2002.VI.20.; Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Dél- és Közép-Európára jellemző, mediterrán elterjedésű faj. Hazánkban elsősorban az Alföldön közönséges, a répa károsítójaként léphet fel.

Sphaeroderma testaceum (Fabricius, 1775) — Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.V.30. — Európai áréájú faj, hazánkban elterjedt és gyakori. Tápnövényei különböző *Cirsium*- és *Carduus*-fajok.

Dibolia foersteri Bach, 1859 — Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Közép- és dél-európai elterjedésű. Magyarországon a hegy- és dombvidékek ritka faja. Tápnövénye a *Stachys officinalis*.

Psylliodes chrysocephalus (Linnaeus, 1758) — Zalaegerszeg: Andrásida, 1998.IV.24.; Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.VIII.1.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16. — Egész Európában előforduló, euro-szibériai elterjedésű faj, amely Magyarországon is közönséges. Tápnövényei a *Brassica oleracea*, a *B. napus* és más keresztesvirágúak.

Psylliodes dulcamarae (Koch, 1803) — Becsvölgye: Sólik, 2000.IX.1.; Kustánszeg: tópart, 2003.IV.18. — Euro-turáni faunaelem, hazánkban főleg a nedves területeken elterjedt és gyakori. Tápnövénye a *Solanum dulcamara*.

Psylliodes napi (Fabricius, 1792) — Becsvölgye: Sólik, 1999.VII.8.; Zalaegerszeg: Bazita, 2002.IV.5.; Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.IV.19. — Euro-afrikai áréájú. Egész Európában elterjedt, hazánkban egyes keresztesvirágzatúakon (*Alliaria officinalis*) gyakori.

HISPINAE

Hispa atra Linnaeus, 1767 — Kustánszeg: tópart, 1999.IV.30., 1999.V.24., 2003.IV.18.; Zalaegerszeg: Ebergény, 2002.VII.24., 2003.VI.14. — Palearktikus. Közép-, Dél- és Délkelet-Európában él, hazánkban fűféléken közönséges.

CASSIDINAE

Cassida canaliculata Laicharting, 1781 — Kustánszeg: tópart, 1999.V.24. — Európai elterjedésű. Magyarországon főleg a domb- és alacsony hegyvidéken elterjedt. Tápnövénye a *Salvia pratensis*.

Cassida ferruginea Goeze, 1777 — Babosdöbréte, 2002.VII.1. — Euroszibériai elterjedésű. Magyarországon nem gyakori. Tápnövénye a *Pulicaria dysenterica*.

Cassida panzeri Weise, 1907 — Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Eurázsiai faj, hazánkban elterjedt, de nem gyakori. Tápnövényei a *Scorzonera humilis* és a *Arctium lappa*.

Cassida subferruginea Schrank, 1776 — Zalaegerszeg: Ebergény, 2003.V.28.; Zalaegerszeg: Ebergény, Csarit, 2002.VI.16.; Zalaegerszeg: Zalarét, 2003.IV.29. — Egész Európában, így hazánkban is gyakori. Tápnövényei különféle *Convolvulus*-fajok. Palearktikus elterjedésű.

Cassida vibex Linnaeus, 1767 — Nova: Zágorkhida, 2003.VII.9. — Palearktikus faj, Magyarországon közönséges. Tápnövényei *Cirsium*-fajok és a *Chrysanthemum vulgare*.

Cassida viridis Linnaeus, 1758 — Söjtör, 1998.VII.1. — Palearktikus elterjedésű, hazánkban közönséges faj. Tápnövényei *Stachys*-, *Salvia*-, *Mentha*-fajok.

ÖSSZEFOGLALÁS

A Nyugat-Dunántúl egy, bogártani szempontból alig ismert kistájának levélbogár faunáját mértük fel. Göcsej területéről 41 genusz 120 fajt sikerült kimutatni. Az előkerült fajok közül a *Longitarsus bertii* Leonardi, 1973; *Longitarsus callidus* Warchałowski, 1967 és *Longitarsus longiseta* Weise, 1889 ritka előfordulása miatt érdemel említést. A Chrysomelidae-fauna összetételére állatföldrajzi szempontból a változatosság jellemző, amely az éghajlat változékonyságára vezethető vissza. Elsősorban euroszibériai és palearktikus elemek dominálnak, de megtalálhatók hegyvidéki és mediterrán elterjedésű fajok is. Szerepet játszik a sokféle faunaelem jelenlétében a terület mozaikossága is.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Hálás köszönet BÉRCES Sándornak (Duna–Ipoly Nemzeti Park) és FITOS Eleonórának (Balaton-felvidéki Nemzeti Park) a terepbejárások során nyújtott segítségért és a gyűjtésben való közreműködésért. Köszönet illeti VIG Károlyt (Savaria Múzeum, Szombathely) a szakmai tanácsokért és a kézirat sajtó alá rendezéséért.

IRODALOM

- BIONDI, M. (1996): Proposal for an ecological and zoogeographical categorization of the mediterranean species of the flea beetle genus *Longitarsus* Berthold. — In: JOLIVET, P. H. A. & COX, M. L. (szerk.): *Chrysomelidae biology, Vol. 3, General Studies*. SPB Academic Publishing, Amsterdam, pp. 13–35.
- CZIGÁNY, B. & ÁBRAHÁM, L. (2001): Nappali lepkék diverzitásának vizsgálata három jellegzetes göcseji élőhelyen (Lepidoptera: Rhopalocera). — *Praenorica Folia historico-naturalia*, 4: 89–108.
- DOGUET, S. (1994): *Coleopterés, Chrysomelidae, Vol. 2, Alticinae*. — In: Fauna de France vol. 80. Federation Francaise des Societes de Sciences Naturelles, Paris, 696 pp.
- JERMY, T. & SÁRINGER, GY. (1955): *A burgonyabogár (Leptinotarsa decemlineata Say)*. — Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 188 pp.
- KASZAB, Z. (1962a): Bogarak – Coleoptera. — In: MÓCZÁR, L. (szerk.): *Az állatok gyűjtése*. Gondolat Kiadó, Budapest, pp. 139–187.
- KASZAB, Z. (1962b): Chrysomelidae – Levélbogarak. — In: *Magyarország Állatvilága IX. [6]*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 416 pp.
- KIPPENBERG, H. & DÖBERL, M. (1994): 88. Familie: Chrysomelidae. — In: LOHSE, G. A. & LUCHT, W. H. (szerk.): *Die Käfer Mitteleuropas., 3. Supplementband*. Goecke & Evers, Krefeld, pp. 17–141.
- KUHNT, P. (1912): *Illustrierte Bestimmungs-Tabellen der Käfer Deutschlands*. — Stuttgart Sprösser & Nägele, Stuttgart, pp. 800–894.
- MAROSI, S. & SOMOGYI, S. [szerk.] (1990): *Magyarország kistájainak katasztere I.* — MTA Földrajztudományi Intézet, Budapest, pp. 449–454.
- MOHR, K. H. (1966): 88. Familie: Chrysomelidae. — In: FREUDE, H., HARDE, K. W. & LOHSE, G. A. (szerk.): *Die Käfer Mitteleuropas. 9.* Goecke & Evers, Krefeld, pp. 95–280.
- PÓCS, T. (1981): Növényföldrajz. — In: HORTOBÁGYI, T. & SIMON, T. (szerk.): *Növényföldrajz, társulástan, ökológia*. Tankönyvkiadó, Budapest, pp. 27–166.
- REID, C. A. M. (1995): A cladistic analysis of subfamilial relationship in the Chrysomelidae (sensu lato) (Chrysomeloidea). — In: PAKALUK, J. & SLIPINSKI, S. A. (eds.): *Biology, Phylogeny, and Classification of Coleoptera. Papers Celebrating the 80th Birthday of Roy A. Crowson*. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa, pp. 559–631.
- ROZNER, I. (1981): Coleopterológiai kutatások az Alpokalján. — *Az Alpokalja Természeti Képe, Közlemények*, 1: 77–79.
- ROZNER, I. (1992): A Bakony-hegység levélbogarainak (Coleoptera: Chrysomelidae) állatföldrajzi vizsgálata. — *Folia Musei historico-naturalis Bakonyiensis*, 11: 151–166.
- SAGHY, ZS. & TÓTH, SZ. (1999): *A Tátika-hegy előzetes rovarfaunisztikai felmérése*. — Kutatási jelentés, kézirat.
- SEENO, T. N. & WILCOX, J. A., (1982): Leaf beetle genera (Coleoptera: Chrysomelidae). — *Entomography*, 1: 1–221.
- SOUTHWOOD, T. R. E. (1984): *Ökológiai módszerek különös tekintettel a rovarpopulációk tanulmányozására*. — Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 315 pp.

- SZÁSZINÉ HORVÁTH, H. (1998): Adatok a Balaton-felvidéki Nemzeti Park hollyva (Coleoptera: Staphylinidae) faunájához (Micropeplinae–Paederinae). — *Természetvédelmi Közlemények*, **7**: 141–150.
- SZÁSZINÉ HORVÁTH, H. (1999): Adatok a Balaton-felvidéki Nemzeti Park hollyva (Coleoptera: Staphylinidae) faunájához (Gyrophyninae–Tachininae). — *Természetvédelmi Közlemények*, **8**: 185–193.
- SZÉL, GY. & BÉRCES, S. (1998): *Faunisztikai adatgyűjtés a vétyempusztai ősbükkösben és környékén*. — Kutatási jelentés, kézirat.
- UHERKOVICH, Á. (1978): A Dél- és Nyugat-Dunántúl nagylepkéinek néhány állatföldrajzi kérdése. — *Állattani Közlemények*, **65**: 153–162.
- UHERKOVICH, Á. (1979): A Dél- és Nyugat-Dunántúl túleveleken élő nagylepkéi (Lepidoptera). — *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve*, **24**: 77–91.
- UHERKOVICH, Á. (1983): Lepidoptera on birch and alder in South and West Transdanubia, Hungary. — *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve*, **28**: 39–49.
- VARGA, J. & RÁCZ, I. (1996): *Állatföldrajz*. — Kézirat. Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola, Eger, 310 pp.
- VIG, K. (1996): A Nyugat-magyarországi-peremvidék levélbogár faunájának alapvetése — *Praenorica Folia historico-naturalia*, **3**: 1–178.
- VIG, K. (1998): Az Őrség bogárvilága (Coleoptera) — In: VIG, K. (szerk.): *Húsz éves az Őrségi Tájvédelmi Körzet*. Fertő–Hanság Nemzeti Park, Sarród, pp. 75–88.
- VIG, K. (2001): A terület állatvilága. — In: BODA, L. & ORBÁN, R. (szerk.): *Göcsej* (Kalauz turistáknak és természetbarátoknak). B.K.L. Kiadó, Szombathely, pp. 26–35.
- VIG, K. (2002): The leaf beetle fauna of the Fertő–Hanság National Park. — In: MAHUNKA, S. (szerk.): *The fauna of the Fertő–Hanság National Park 2*, Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, pp. 485–502.
- VIG, K. (2005): Geographic Distribution Details of Species Belonging to the *Cryptocephalus hypochaeridis*-group in the Carpathian Basin (Coleoptera, Chrysomelidae: Cryptocephalinae). — In: KONSTANTINOV, A., TISHECHKIN, A. & PENEV, L. (eds.): *Contributions to Systematics and Biology of Beetles. Papers Celebrating the 80th Birthday of Igor Konstantinovich Lopatin*. Pensoft Publishers, Sofia–Moscow, pp. 185–195.